

4. Подпратов Г. І., Скалецька Л. Ф., Сеньков А. М. Технологія зберігання і переробки продукції рослинництва. Практикум: навч. посібник. Київ : Вища освіта, 2004. 272 с.

УДК 631.5:635

ВПЛИВ СТРОКІВ ЗБИРАННЯ НА ТОВАРНІ І ТЕХНОЛОГІЧНІ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

Землянухіна В. М., здобувачка вищої освіти

Рурик В.В., асистент

Миколаївський національний аграрний університет

Строки збирання мають важливий вплив на якість продукції рослинництва як з товарної, так і з технологічної точки зору. Кожен вид рослин має свою власну оптимальну стадію зрілості для збирання. Збирання рослин відбувається зазвичай у фазу, коли вони мають максимальну концентрацію корисних речовин та мінімальну кількість втрат через псування або руйнування. Час збирання може значно впливати на товарні якості продукції. Наприклад, виноград збирають у конкретний період, щоб досягти оптимальної солодкості та кислотності ягід. Також, неправильний час збирання може призвести до псування, втрати ваги або втрати харчових якостей продуктів. В залежності від технології збирання (ручний збір, механізований збір тощо), якість продукції може змінюватися. Наприклад, механізований збір може бути ефективним, але може також пошкодити деякі культури або вплинути на їхню зовнішній вигляд.

Строки залежать від стиглості й вологості зерна, стану посівів і способу збирання. За роздільного збирання, коли рослини скошують у валки, строки залежно від досягання зерна настають на 10–14 днів раніше порівняно з прямим комбайнуванням. Але слід пам'ятати, що надто раннє збирання зернових культур, так само й їх перестій, істотно знижують урожайність. Якщо скосити посіви у валки передчасно, коли зернівка перебуває у фазі тістоподібної стиглості (вологість — 45–50%), недобір урожаю озимої пшениці може сягати 16–18%, погіршуються також показники якості (маса 1000 зернин і натура зерна, енергія проростання і схожість насіння, вміст клейковини тощо). Запізніле збирання, наприклад, за 20 днів після настання повної стиглості, зумовлює втрати 10–12% урожаю. Це відбувається внаслідок осипання, пошкодження клопом-черепашкою, подрібнення і травмування зерна. За перестоювання збіжжя на величину та якість врожаю особливо негативно впливає дощова погода.

Якщо продукцію не збирають вчасно, це може призвести до псування або втрати ваги під час зберігання та транспортування. Також, збір продукції в

неправильний час може призвести до погіршення її якості через ураження шкідниками або хворобами.

На взаємовідносини біоорганізмів у агрофітоценозі впливають своєчасне збирання врожаю та очищення поля від післяжнивних решток. Періодом збирання визначають розмноження шкідників і збудників хвороб, формування фітосанітарного стану посівів та втрат урожаю. Раннє збирання врожаю порушує й ускладнює завершення життєвого циклу розвитку багатьох видів бур'янів і особливо шкідників, які живляться і розвиваються за рахунок генеративних органів рослин – пуп'янків, квіток, насіння. Ранні строки збирання значно знижують ушкодженість зернових культур хлібними жуками, трипсами, черепашкою, а посівів кукурудзи – стебловим і кукурудзяним метеликами. Скорочення періоду збирання врожаю зернових культур знижує втрати врожаю від фузаріозу, плісневих грибів, корневих і стеблових гнилей, запобігає ферментативно-мікозному стіканню зерна. Запізнення зі збиранням врожаю призводить до інтенсивного інфікування насіння фітопатогенними грибами і бактеріями, втрати схожості. Післязбиральні рештки, що тривалий час залишаються незаробленими в ґрунт, є резервацією злакових мух, іржі, борошнистої роси, кормом для мишовидних гризунів. Більшість шкідників і збудників хвороб, що паразитують на тій чи іншій культурі, перезимовують на рослинних рештках чи в ґрунті, а навесні вони знову здатні уражувати рослини, які висівають на цьому полі. Це може спричинити масові захворювання рослин.

Оптимальний час збирання дозволяє зберегти привабливий зовнішній вигляд продукції. Це особливо важливо для фруктів і овочів, які продаються у свіжому вигляді, оскільки привабливий зовнішній вигляд може привернути покупців.

Продукція, зібрана в належний строк, зазвичай має довший термін зберігання та кращу транспортабельність. Це дозволяє зменшити втрати під час транспортування та зберігання і зберегти якість продукції.

Оптимально зібрана продукція може мати вищу товарну цінність на ринку, оскільки вона відповідає вимогам споживачів щодо якості, смаку та зовнішнього вигляду.

В деяких галузях сільського господарства, таких як виноградарство чи вирощування зернових, час збирання може впливати на можливості подальшої обробки продукції. Наприклад, якщо виноград збирають занадто пізно, це може вплинути на якість вина.

Неправильно вибраний час збирання може призвести до збільшених втрат продукції через руйнування або псування під час збирання та обробки.

Отже, визначення оптимального часу для збирання продукції рослинництва є важливим етапом в агропромисловому процесі, оскільки від цього залежать якість і товарні властивості продукції.

Збирання рослин в правильний момент, коли вони досягли оптимальної стиглості, дозволяє зберегти максимальну якість продукції. Недостатньо зрілі або перезрілі продукти можуть мати.

Список використаних джерел

1. Подпратов Г.І., Скалецька Л.Ф., Сеньков А.М., Хилевич В.С. Зберігання і переробка продукції рослинництва : навч. посібник. Київ : Мета, 2002. 495 с.
2. Подпратов Г. І., Скалецька Л.Ф., Сеньков А.М. Технологія зберігання і переробки продукції рослинництва. Практикум: навч. посібник. Київ : Вища освіта, 2004. 272 с.

УДК 631.81:633.853.494

ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРА РОСТУ НА УРОЖАЙНІСТЬ РІПАКУ ЯРОГО ГІБРИДУ «КУЛЬТУС КЛ»

Гудим О.В., кандидат с.-г. наук, старший викладач
Державний біотехнологічний університет

Виробництво олійних культур в Україні в останні десятиріччя зорієнтовано переважно на соняшник, як основну сировину для промислового виробництва, проте ріпак залишається затребуваною ринково привабливою культурою, на яку стабільно є попит [1]. Ріпак є відомим в культурі землеробства понад 4 тис. років до н. е., оскільки є джерелом зелених кормів і відновлення родючості ґрунту, якісна сировина для виробництва біопалива. Насіння ріпаку містить 38–50 % олії, 16–29 % білку, 6–7 % клітковини, 24–26 % безазотистих екстрактивних речовин і посідає третє місце з-поміж олійних культур [2]. Його вирощують у понад 30 країнах світу. Ріпак ярий та озимий належить до основних олійних культур у світі після соняшника та сої і є найбільш придатною сировиною для виробництва біодизелю. Власне насіння ріпаку вважають європейським джерелом енергії [3]. Отримане біопаливо дозволить скоротити на 60 % парниковий ефект, порівнюючи з традиційними видами палива. Тому ріпакова олія широко використовується як джерело відновлювальної біоенергії. З кожної тони насіння виробленого ріпаку 42 % трансформується в олію та використовується в харчовій, важкій промисловості, а інші 56 % виробництва – на кормові цілі. Культура ріпаку також має значні агроекологічні, соціальні та економічні перспективи в Україні. Розширення площ його вирощування створює альтернативу культурі соняшнику [4].

Метою досліджень було встановити вплив різних доз регулятора росту на урожайність, ріст, розвиток і продуктивність рослин ріпаку ярого.

У якості досліджуваного матеріалу використовували дві норми внесення регулятора росту Тілмор 240 КЕ (0,75 л/га, 1,2 л/т) та гібрид ярого ріпаку «Культус КЛ».